

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2731/2019
10.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца ПД „Европа“ ДОО из Новог Пазара, чији је пуномоћник Бранислава Китановић Башић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Основни суд у Новом Пазару, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3511/18 од 26.02.2019. године, у седници одржаној 10.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3511/18 од 26.02.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Пазару П 425/14 од 27.01.2015. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је обавезана тужена да тужиоцу накнади штету коју је претрпео као последицу незаконитог поступања Основног суда у Новом Пазару у предмету извршења И бр.509/01 и то: на име главног дуга 5.598.431,00 динар са законском затезном каматом од 31.03.2000. године па до исплате, на име трошкова парничног поступка 208.248,00 динара са законском затезном каматом од 12.10.2000. године до исплате, све у року од осам дана од пријема пресуде. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади парничне трошкове од 330.350,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3511/18 од 26.02.2019. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Новом Пазару П 425/14 од 27.01.2015. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете, због неправилног поступања у предмету Основног суда у Новом Пазару И 1382/10, раније Општинског суда у Новом Пазару И 509/01, плати: на име главног дуга 5.037.948,79 динара са законском затезном каматом од 31.03.2000. године до исплате, на име трошкова парничног поступка 180.376,21 динар са законском затезном каматом од 12.10.2000. године до исплате, све у року од 15 дана од пријема преписа пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у којем је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу, преко износа досуђених ставом другим изреке пресуде, на име накнаде штете плати: на име главног дуга још

560.482,21 динар са законском затезном каматом од 31.03.2000. године до исплате и на име трошкова парничног поступка још 20.881,79 динара са законском затезном каматом од 12.10.2000. године до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати 354.690,00 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка, тужена је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11 ... 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању које је утврђено у поступку пред другостепеним судом, тужилац је као поверилац 20.03.2001. године поднео предлог за извршење ради намирења новчаног потраживања против извршног дужника ДП „Трикотажа Рашка“ из Новог Пазара. Извршна исправа је пресуда Привредног суда у Краљеву П 305/99 од 12.10.2000. године којом је утврђен главни дуг повериоца од 5.598.431,00 динар са законском затезном каматом од 31.03.2000. године до исплате и одређени трошкови парничног поступка од 208.248,00 динара са законском затезном каматом од 12.10.2000. године. Иначе, тужба за наплату дуга у том поступку је поднета још 02.09.1994. године. Заказивана су рочишта за јавну продају имовине дужника која су одлагана јер није било заинтересованих купаца. У међувремену је дошло до продаје капитала дужника купцу предузећу „Октан-про“ АД Фабрика конфекције и трикотаже из Новог Пазара, који је на предлог извршног повериоца од 16.06.2003. године, одређен као дужник и решењем Општинског суда у Новом Пазару И 509/01 од 26.06.2003. године одлучено је да се мења и предмет извршења одређен решењем о извршењу тог суда од 03.10.2001. године. Решењем је одређен упис решења о извршењу код Службе за катастар непокретности у Новом Пазару утврђене вредности катастарске парцеле ..., са зградом у КО ..., продаја те непокретности и намирење повериоца из износа добијеног њеном продајом. Истим решењем је одлучено да отуђење ове парцеле, након спроведене забележбе код Службе за катастар непокретности у Новом Пазару, у корист трећег лица нема утицаја на повериочево право на намирење из исте. Решењем Општинског суда у Новом Пазару Ипв 65/04 од 06.10.2004. године, усвојени су приговори трећих лица, па је укинута решење о извршењу тог суда И 509/01 од 26.06.2003. године и закључак о продаји И 509/01 од 27.07.2004. године и предмет враћен на поновни поступак и одлуку. Решењем Општинског суда у Новом Пазару И 509/01 од 11.08.2005. године одлучено је да се мења предмет извршења одређен решењем о извршењу тог суда И 509/01 од 03.10.2001. године, па је ради наплате наведеног потраживања повериоца као и трошкова извршења, одређена продаја кп ..., умањена за површину од 10,30 ари, која је према решењу тог суда И 1943/95 од 08.09.1999. године предата учеснику АА и намирењем повериоца из износа добијеног

продајом исте, а одлучено је да отуђење ове парцеле након спроведене забележбе у интабулационом протоколу Општинског суда у Новом Пазару у корист трећег лица нема утицаја на повериочево право на намирење из исте. Пред истим судом 25.10.2004. године покренут је извршни поступак у предмету И 719/04 по предлогу повериоца „Ексим банка“ према извршном дужнику ПП „SM trade“, а потраживање банке је било обезбеђено заснивањем заложног права на непокретности АД „Октан - про“, које су и предмет извршења у извршном поступку И 509/01. Овим уписом „Ексим банка“ је стекла својство повериоца првог реда, а решењем Општинског суда у Новом Пазару И 509/01 од 30.03.2009. године одлучено је да поверилац ДП „Европа“ из Новог Пазара, овде тужилац, приступа извршењу које је одређено решењем о извршењу тог суда И 719/04 од 27.12.2004. године, јер је тим решењем на истој непокретности, а на предлог повериоца „Ексим банке“ одређено извршење ради наплате новчаног потраживања, које је достављено водиоцу интабулационих књига тог суда 29.12.2004. године ради уписа забележбе тог решења. Током извршног поступка предузеће „Октан - про“ (дужник) је променило назив у Фабрику за производњу конфекције и трикотаже „Рашка“. У даљем току поступка решењем Основног суда у Новом Пазару И 1382/10 (стари број И 509/01) од 11.01.2011. године прекинут је поступак извршења у предмету повериоца ПТП „Европа“, овде тужиоца против дужника Фабрике за производњу конфекције и трикотаже „Рашка“ из Новог Пазара, ради наплате новчаног потраживања, услед наступања правних последица отварања поступка стечаја над дужником. У време доношења и доставе решења Општинског суда у Новом Пазару И 509/01 од 26.06.2003. године, Служба за катастар непокретности Нови Пазар није вршила упис стварних права и забележбе терета за кп .. КО ..., јер је за ту парцелу, као и друге непокретности, катастар непокретности као јавна књига, основан касније. Решењем Привредног суда у Краљеву Ст 31/2010 од 02.12.2010. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником „Рашка“ АД из Новог Пазара, а проценат намирења поверилаца у првом исплатном реду износи 100%, с тим што је овде тужилац „Европа“ ДОО из Новог Пазара за потраживање по пресуди П 305/99 и решење о извршењу И 509/01 од 26.06.2003. године, био у трећем исплатном реду и намирен у укупном проценту од 10,011414971% и то по основу главног дуга 560.482,21 динар и трошкова парничног поступка 20.881,79 динара, у складу са правилима намирења потраживања у стечају, где се и главни дуг и камата, која се обрачунава само до дана отварања стечаја, намирују у истом проценту.

У конкретном случају, тужилац је привредно друштво које је покренуло извршни поступак пред раније Општинским судом у Новом Пазару 2001. године, ради принудне наплате новчаног потраживања које је утврђено правноснажном пресудом и то извршењем на непокретности извршног дужника. Како је током извршног поступка продат капитал извршног дужника, тужилац је морао да означи купца као новог извршног дужника и према њему је одредио предмет извршења, такође на непокретности, што је све одређено решењем о извршењу Општинског суда у Новом Пазару И 509/01 од 26.06.2003. године. Служба за катастар непокретности није уписала забележбу јер се евиденција о стварним правима и теретима водила у интабулационом протоколу тог суда.

По оцени Врховног касационог суда, од доношења решења Општинског суда у Новом Пазару И 509/01 од 26.06.2003. године, у извршном поступку који је по закону хитан, даљи поступак се спроводи уз више неправилности, а на штету извршног повериоца. Извршни суд је био у обавези да решење И 509/01 од 26.06.2003. године

достави надлежној служби за евиденцију непокретности, што није учинио, већ је решење достављено Служби за катастар непокретности Нови Пазар, која није могла да изврши овај упис јер је још увек на снази био катастар земљишта у коме нису могла да се уписују права на непокретностима, па ни терети, што суду није могло да буде непознато. Стварна права и забележбе терета су се уписивала у интабулациони протокол који је водио исти суд. Осим тога, суд у извршном поступку, противно одредбама Закона о извршном поступку („Сл. лист СРЈ“, бр.28/2000, 73/2000, 71/2001), који се примењивао у том поступку и у којем није прописано право на приговор трећег лица, одлучује о приговорима трећих лица и доноси решење Ипв бр.65/04 од 06.10.2004. године којим усваја приговоре трећих лица и укида решење о извршењу И 509/01 од 26.06.2003. године и закључак о продаји И 509/01 од 27.07.2004. године. У међувремену, други извршни поверилац „Ексим банка“ пред истим судом покреће извршни поступак против извршног дужника, а потраживања банке су била обезбеђена заснивањем заложног права на истим непокретностима које су предмет извршења извршног повериоца, овде тужиоца, ПД „Европа“. Суд у том поступку доноси решење И 971/04 од 27.12.2004. године, којим на предлог „Ексим банке“ одређује извршење на истој непокретности и решење доставља ради забележбе у јавној књизи 29.12.2004. године. Оваквим поступањем суда у извршном поступку, тужилац је онемогућен да наплати своје потраживање пре покретања стечајног поступка над извршним дужником, па како његово право првенства није било уписано у катастру непокретности, односно у интабулациони протокол, то тужилац у стечајном поступку није могао да се намири као разлучни поверилац, већ као стечајни поверилац у трећем исплатном реду и намирен је са 10,011414971%. Услед неправилног примењивања одредаба Закона о извршењу (који је био на снази у време покретања извршног поступка) суд је беспотребно одуговлачио извршни поступак, није поступао у роковима који су прописани чланом 10. тог закона, знао је или је могао знати да у време доношења решења од 26.06.2003. године којим је промењен предмет извршења, за подручје КО Нови Пазар није био у примени катастар непокретности у који могу да се уписују терети, па самим тим и право тужиоца као извршног повериоца. У циљу поступања по члану 135. Закона о извршењу, којим је било прописано да се извршење на непокретности спроводи уписом решења о извршењу у јавну књигу, утврђењем вредности непокретности, продајом непокретности и намирењем поверилаца из износа добијеног продајом, извршни суд је био у обавези да решење о извршењу достави служби суда која је водила интабулациону књигу, што је еквивалент јавној књизи, у ситуацији када није могао да се реализује упис при Служби за катастар непокретности у делу у коме се уписују терети. Потом је даље нејасно како је у другом поступку пред истим судом по предлогу извршног повериоца „Ексим банке“ одређено извршење на истој непокретности, у том поступку је овде тужилац пријавио учешће, али је суд доставио решење о извршењу ради забележбе у јавној књизи 29.12.2004. године које је заведено у интабулациони протокол суда. Оваквим неправилним поступањем суда у извршном поступку, тужиоцу је проузрокована штета на основу члана 172. Закона о облигационим односима јер од 2001. године није могао да наплати своје новчано потраживање у висини која му је одређена правноснажном пресудом Привредног суда у Краљеву П 305/99 од 12.10.2000. године. Како је тужилац у стечајном поступку намирен са 10,011414971% као стечајни поверилац у трећем исплатном реду, правилно је другостепени суд одлучио када је утврдио да је тужиоцу проузрокована штета у висини ненамиреног потраживања за износ од 5.037.948,79 динара на име главног дуга, са законском затезном каматом од 31.03.2000. године до исплате и за износ од 177.376,21 динар на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом

од 12.10.2000. године до исплате, како је то одређено у пресуди привредног суда као извршној исправи. Приликом одлучивања о одговорности суда за проузроковану штету, Врховни касациони суд се не упушта у законитост одлука донетих у судском извршном поступку, већ је утврђено да је суд у том поступку неправилно поступао, због чега је тужиоцу проузрокована штета и зато је тужена у обавези да штету накнади.

Стога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

У ревизији се указује да је тужилац својим поступањем у извршном поступку допринео настанку штете у смислу члана 192. ЗОО. Међутим, ови ревизијски наводи су неосновани, јер је тужилац током целог извршног поступка предузимао радње у складу са одредбама Закона о извршном поступку који је тада био на снази, а како му је штета проузрокована, између осталог и због пропуста суда да спроведе извршну радњу на непокретности уписом решења о извршењу у јавну књигу, услед чега је тужилац изгубио право првенства наплате у стечајном поступку, те како суд није поступао у роковима који су прописани чланом 10. Закона о извршном поступку, оваквим поступањем суда тужилац није допринео настанку штете.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић